

De Tussenwerelden

Emma J.J. Voerman

Schrijver: Emma J.J. Voerman
Coverontwerp: Emma Voerman
ISBN: 978946512073
2024
© <Emma Voerman>

Voor Fenna, omdat er zoveel van haar in Liza zit.

Voorwoord

Ik ben Jakob. Ik ben 1 jaar. Ik zit op de gesloten afdeling van de PAAZ, de psychiatrische afdeling van het ziekenhuis. Ze hebben me hier gebracht omdat ik een zelfdodingsrisico ben. Ik snap dat wel, gezien de verwondingen waarmee ik ben opgenomen. Die komen ergens anders vandaan. Maar als ik dat verhaal ga vertellen, blijf ik opgenomen, vanwege het hebben van waanbeelden.

Maar het is goed zo. Ik hoef hier nog even niet weg. Ik weet niet wat ik nog in de wereld moet. Ik ben geen gevaar voor mezelf, ik snap niet dat ze in de GGZ het verschil nog niet kennen tussen niet willen leven en jezelf het leven willen benemen. Ik wil niet dood, maar leven doet te zeer.

Mijn psycholoog heeft me gevraagd alles op te schrijven. Misschien is dat wat ik nog te doen heb in het leven. Dit is mijn verhaal, in stukjes en beetjes. Ik weet niet wat je ervan kunt volgen, ik schreef dit in eerste instantie alleen voor mijn psycholoog. Maar nu is het dus een boek geworden, fictie, omdat ik niet weet of mijn verhaal wel geloofwaardig is als non-fictie. Een soort fantasieverhaal dus, dat was de enige manier om het uitgegeven te krijgen. Dat is belangrijk, want dan komt dit verhaal misschien wel bij jou. En jij gelooft het wel. Omdat je dingen herkent. Ik heb je nodig. Er zijn meer mensen zoals jij en ik nodig om de wereld te redden.

Hoofdstuk 1

Lieve psycholoog, je hebt me gevraagd alles op te schrijven. Schrijven helpt, zeg je, misschien heb je gelijk, we gaan het zien. Schrijven is vooral nodig. Veel van wat er gebeurd is, krijg ik niet verteld, misschien krijg ik het wel op papier. Ik weet dat je gaat denken dat het psychoses zijn, waarover ik schrijf, dat het allemaal niet echt gebeurd is. Je hebt me gerustgesteld door te zeggen dat je gelooft dat het voor mij wel waar is. Ik heb toen niks gezegd, maar ik laat je nu weten dat dat een dubbele aanval op mij is. Je zegt ermee dat mijn verhaal onzin is, en je zegt tegelijkertijd dat ik niet helemaal goed wijs ben om het te geloven. Nu ga je zeggen dat je dat niet zo bedoelt, maar ik weet dat jij pas gerustgesteld bent als ik het zelf allemaal als verbeelding kan zien. Daarom zal er een moment komen dat ik toegeef dat dit allemaal verzonnen is. Dan zal ik zeggen dat ik dit schrijf om er een boek van te maken. En in dat boek zal dan blijken dat het allemaal maar een droom was, een beeldspraak voor wat me te doen staat in mijn therapie. “Ik doe gewoon een Wizzard of Oz-je”, zal ik dan zeggen. Ik zal dan net als Dorothy de hakken van mijn schoenen tegen elkaar klikken, en ik zal weer in Kansas zijn.

Maar nu nog niet, want dat zou je zo snel niet geloven. En voorlopig maakt het niet uit. Beeldspraak of echt gebeurd, ze kunnen beiden helpen om me voor te bereiden op wat er nog moet gebeuren. Ik heb nog iets te doen. In mijn hoofd of in het echt. Ook dat maakt niet uit voor de weg daarnaartoe.

Ik was begonnen met vertellen hoe ik mijn examenjaar zou missen door alle gebeurtenissen, maar ik besef nu dat het eerder begon, dus daar ga ik beginnen. Dan maak ik de sprong wel naar dat examenjaar waar het echt helemaal los ging en waar ook het zo volkomen fout ging.

Naschrift:

Je hebt dit eerste stuk gelezen. Je moest er om lachen en zei dat je niet meer goed wist waar ik serieus ben en waar niet. Dat is ook precies de bedoeling. Als we aan het eind komen zul je wel zien hoe het allemaal echt zit. Dat beloof ik.

We kunnen samenwerken. Je was het met me eens dat het niet uitmaakt of het waar is of niet. Ik zei dat ik nog iets te doen had, en dat begint in mezelf. Daar kun je mee helpen. Ik geef je mijn vertrouwen. Alsjeblieft, beschaam het niet.

Je zei ook nog, dat als ik wil dat het als boek door jongeren gelezen wordt, ik er geen verwijzingen in moet stoppen over veel te oude films. Ik laat het erin staan. Sterker nog, er komen er meer. Leuk voor de lezers die het wel kennen, en anders googelen ze maar. Alles wat ik aanhaal is de moeite waard om te kennen.

Goed, ik ga beginnen bij het begin. Het is lente. Maanloze nacht in het kleine stadje waar ik met mijn ouders en mijn zusje woon.

Ik was een jaar of zeven. Bijna acht zou ik gezegd hebben. Gek hoe je als je jong bent graag ouder wilt zijn, en hoe mijn ouders er alles aan doen om jonger te lijken. Alsof je het middenstuk van je leven als een soort trekharmonica uit elkaar kunt trekken.

Ik lag in bed te luisteren naar de stilte. Het was een verkeerde stilte. Het was het ontbreken van rustgevende, kabbelende stemmen, of het geluid van het koffiezetapparaat, of van de televisie. Dat laatste zou betekenen dat ze samen naar een film keken in plaats van elk hun eigen scherm. Samen TV kijken was goed. Deze stilte was niet goed, het was een stilte voor de ruzie die zou uitbreken. Die ruzies waren vreselijk om te zien, het was of er een donkere, inktzwarte wolk om ze heen hing. Het was nog erger om te horen hoe ze elkaar verwijten gingen maken, die behalve steeds feller, ook steeds verder terug in de tijd gingen alsof ze elkaar met terugwerkende kracht wilden afbreken. Is het ooit wel goed geweest, vroeg ik me op zo'n moment af. De stemmen werden zo luid dat Astrid en ik boven alles konden verstaan. Maar zover was het nu nog niet.

Astrid kwam mijn kamer binnen en kroop bij mij in bed, ze had de stilte ook gehoord. Astrid was toen vijf. In het oude huis hadden we een kamer gedeeld, en we misten elkaar in dit nieuwe huis waar we nog geen half jaar woonden. Voor Astrid was ik de grote beschermende broer, maar ik was stiekem heel blij dat ze nu bij me was.

Eerder die avond was de spanning al voelbaar geweest. Astrid en ik hadden geprobeerd de stemming erin te houden

door te vertellen over school. Astrid vertelde dapper met enthousiasme over haar werkjes (ik wist hoe stom ze die vond). Ik bewaarde voor zo'n gelegenheid altijd iets dat ik zogenaamd op school geleerd had. Ik leerde toen niet zo veel op school, ik kon het meeste al, maar ik wist ook dat het slim was om dat niet te laten zien. Zo had ik, net als Astrid, ook wat dingen om mijn ouders af te leiden. Het was alsof we met zijn tweeën een ballon aan het hooghouden waren, om de beurt steeds een tikje gevend, in de hoop dat onze ouders mee zouden doen. Dat was maar half gelukt, en nu lagen we samen in afwachting van schreeuwen en deuren smijten. Dat bleef uit, die avond, en we zijn samen in slaap gevallen. Mijn ouders hebben Astrid weer in haar eigen bed gelegd, ik werd later die nacht alleen wakker.

Ik miste niet alleen Astrid, ik miste ook onze oude kamer. Deze nieuwe kamer was te groot en nog niet vertrouwd. Ik herkende nog niet alle schaduwen, en ik was altijd pas gerust als ik van alles, van elke schaduw en silhouet wist wat het was. Vooral de kleren op mijn stoel waren vaak een puzzel. Soms moest ik mijn licht aan doen om te controleren of het inderdaad alleen mijn kleren waren. Ik maakte er een spel van, om te kijken of ik alles kon thuisbrengen zonder het licht aan te doen. Alles was beter dan in slaap vallen. Ik had nachtmerries, in die tijd. Ze kwamen met regelmaat terug, een akelige regelmaat. Om de dag. Ik wist dat ik de vorige nacht geen nachtmerrie had gehad, dus zou er deze nacht eentje komen. Ik moet onbewust ook al geweten hebben dat dit een self fulfilling prophecy was, maar ik kon niet uit die lus ontsnappen. In de nachtmerries werd ik altijd

achtervolgd door monsters, en altijd was er iets dat nog erger was dan die monsters, waarvan ik nooit heb kunnen achterhalen wat het was, ook nu nog niet, na alles wat gebeurd is.

Die nacht waren het de reuzenmuggen, groter zelfs dan een mens. De enige manier waarop ik in mijn dromen aan de monsters kon ontsnappen was door naar mijn kamer te vluchten, mijn balkondeur te openen en van het balkon af naar beneden te springen. Door de schok van de val zou ik wakker worden.

Maar die nacht voelde alles anders, meer werkelijk dan ooit. Ik weet nog dat ik op het balkon stond en me afvroeg of ik wel echt droomde. De muggen konden elk moment over het huis aan komen vliegen. Of niet? Wat nu als ik wakker was geworden? Wat nu als ik slaapwandelde, en echt op het balkon stond, in plaats van in mijn droom? Dan zou ik juist niet moeten springen. Ik hoorde de muggen en nog voor ik ze zag, sprong ik. Ik werd niet wakker, ik viel. Ik kwam op het stenen schaapje terecht dat in onze tuin stond. Ik voelde een vlijmscherpe pijn en toen niks meer. Ik lag op de grond. Ik probeerde overeind te komen, maar dat lukte niet. Mijn zevenjarige ik wist zeker dat ik verlamd was. Net zoals Erik. Erik was een jongeman uit ons dorp. Ik zag hem soms in de winkel in zijn rolstoel. Hij moest die besturen door in een rietje te blazen. Mijn ouders hadden me verteld dat hij verlamd was geraakt toen hij op vakantie in te ondiep water was gedoken. Daar lag ik nu, verlamd, net als Erik. Het stenen schaapje keek me aan alsof het zei: "Je zult niet veel

meer bewegen dan ik." Waarom was ik gesprongen? dacht ik nog.

Hoofdstuk 2

En toen pas werd ik wakker. Ik had het gedroomd, mijn sprong, en mijn verlamd zijn. Een droom in een droom. Maar het had zo echt gevoeld! Het was zo levensecht geweest. Anders dan al mijn andere dromen. Maar dus toch een droom. Het duurde even voordat ik in mijn eigen wereld was. Het duurde ook even voor ik besepte dat er iemand in mijn kamer was.

Ik zag het silhouet van mijn moeder die op het voeteneind van mijn bed zat. Ik had dus geschreeuwd in mijn slaap, dan kwam ze altijd om me te troosten. Maar ze kon me nooit troosten. Ze zei altijd alleen maar dat mijn dromen niet echt waren. Dat maakte niet dat ik me getroost voelde, ik voelde me alleen maar stom dat ik zo bang was. Mijn moeders troosten maakte me klein. Is dat wat ouders stiekem willen, hun kinderen klein houden? Of doen ze dat onbewust, omdat ze er niet aan kunnen wennen dat we groter worden? Ik deed mijn lampje aan, en het eerste wat ik zag was het Finn and Jake T-shirt dat ze droeg. Nu zag ik ook meteen dat het niet mijn moeder was. Onmogelijk ook, dat mijn moeder dat zou dragen. Mijn moeder vond Finn and Jake kinderachtig, ze begreep het niet, kón het niet begrijpen. Mijn vriendinnetje, Ineke, had een veel oudere broer. Hij was een bron van gave Youtube-filmpjes, en muziek. Ineke en ik waren onze leeftijdsgenoten ver vooruit in onze smaak, en we waren gek op Adventure Time. Finn en Jake waren onze helden. En nu zat er een oudere vrouw, ouder nog dan mijn moeder, met een T-shirt van hen op de rand van mijn bed. Een droom in een droom in een droom.

“Nee lieverd, je droomt niet. Ik weet dat dat stom klinkt. Je val leek ook echt. Dus waarom zou je me geloven? Maar ik heb je nodig.” Ze pakte mijn hand vast.

“Kom mee.”

Haar stem was tegelijkertijd dwingend en vragend. En er was nog iets. Er klonk vertrouwen in, ze nam me serieus. Ze meende het, toen ze zei dat ze me nodig had. Geen enkele volwassene nam me ooit serieus, niet echt. Deze vrouw wel, en dat was waarom ik haar volgde naar mijn balkon.

Het was in de lente, niet echt koud meer ‘s nachts en het werd al een beetje licht. Op het balkon hoorde ik het geluid van de muggen. De vrouw kwam achter me staan en sloeg beschermend haar handen om me heen. Ik keek om en zag dat ze naar boven keek. Ik volgde haar blik, en zag nu de silhouetten van de reuzenmuggen afsteken tegen de hemel. Ze hingen stil in de lucht. Ik hoorde het onheilspellende geluid van hun diep gonzende vleugels.

“Jouw muggen. Je hebt ze meegenomen naar deze wereld. In je dromen zijn ze sterker, maar hier zijn ze nog onzeker. Dit is nieuw voor ze, deze wereld. Ik heb je nodig om ze te vernietigen.”

Het woordje ‘nog’ bleef hangen in mijn hoofd. De muggen waren *nóg* onzeker. Zelfs als ze hier niet zo sterk zouden zijn, zou dat niet lang duren.

“Ik kan dat niet!” zei ik.

“Je bent veel sterker dan je zelf weet. Dit zijn jouw muggen, jij beslist of je ze wil of niet bestaan, voel je kracht.” Ze legde haar handen op mijn schouder en ik voelde een kracht door me heen stromen. Mijn muggen, ik beslis. Zo kon ik het dus ook zien. Nou, in dat geval!

Ik keek naar de muggen, hun enorme vleugels bewogen zó snel dat ze niet te zien waren. Ik zette de vleugels stil, de lijven van de muggen namen de beweging over van de vleugels, ze begonnen steeds sneller te trillen en uiteindelijk spatten ze allemaal uit elkaar. Het was opeens stil, het gonzen was gestopt. De lucht was leeg. Ik voelde me sterk. “Onthoud dat je deze kracht hebt. Je kunt dingen uit je hoofd de werkelijkheid in brengen. Bestendigen, heet dat. Maar onthoud dat je ze ook weer kunt laten verdwijnen, als er dingen deze wereld inkomen die je niet wil. Je hebt een rijke fantasie, niet alles wat je kunt bedenken is even welkom. Onthoud dat je deze kracht hebt. Je gaat het nodig hebben. Ik wilde dat ik je kon helpen het te trainen, maar dat gaat niet. Ik ben ergens anders nodig en ik weet niet of we elkaar snel weer zien.” We gingen naar binnen, ik ging in bed liggen, en ze dekte me toe. Ze legde daarbij haar hand op mijn borst.

“Onthoud het. Onthoud je kracht”.

Ze deed het licht uit en vertrok.

De deur ging weer open en even dacht ik dat ze iets vergeten was, maar nu was het wel mijn moeder.

“Heb je weer gedroomd?”

Ze wachtte mijn antwoord niet af want ze zag dat mijn balkondeur nog open was. Ze haastte zich om die dicht te doen.

“Wat heb ik nou gezegd? Laat die deur niet open staan! Zo komen er muggen binnen!”

De volgende ochtend leek alles een droom. Een genestelde droom, met veel lagen. De muggen, de sprong, mijn nek

breken, de vreemde oude vrouw en weer de muggen. Ik wist zelfs niet meer zeker meer of mijn moeder was binnengekomen om de deur naar het balkon dicht te doen. Misschien was die helemaal niet open geweest. Alles was een grote droom geweest. Maar dat gevoel was in één klap voorbij toen ik het Finn and Jake T-shirt zag dat over mijn stoel hing. Ik had geen Finn and Jake T-shirt. Ik wilde die dolgraag, maar had geen idee hoe je daaraan kon komen. Online bestellen natuurlijk, maar dat kon ik niet, en mijn ouders vragen was ondenkbaar. En hier was het Finn and Jake T-shirt van de vrouw. Te groot voor mij. Tastbaar. Op klaarlichte dag. Geen droom.

Ineke geloofde alles meteen.

“Je hebt superpowers! Cool!”

We zaten in onze hut. Een groep gigantisch grote rododendrons, zo dicht op elkaar en dicht begroeid dat je van buitenaf niet kon zien dat daarbinnen een grote open ruimte was.

Ineke was mijn vriendin. Mensen noemden ons Jip en Janneke omdat we alles samen deden. We waren zelfs burens. Ineke was kind aan huis en ik was kind aan huis bij Ineke. We speelden veel op straat en in het bos, achter onze huizen. Ineke was een jongetjes-meisje. Ze durfde alles. Ze durfde meer dan ik. Met de kar de steile heuvel af, bijvoorbeeld. Ik durfde dat wel met mijn fiets, maar Ineke dus ook met de oude kar uit de schuur van haar ouders, waar je amper mee kon sturen. Ze kon hoger klimmen in bomen dan ik, sprong over bredere sloten.

“Geeft niet, dat jij dat niet kan”, zei ze dan: “Als ik een jongetjes-meisje ben, ben jij gewoon een meisjes-jongetje. Jij bent niet zo stom stoer en opschepperig als die anderen. Jij maakt niet van alles een wedstrijdje. Bij jou hoef ik niet perse een meisje te zijn en ik hoef ook niet extra stoer te doen. Bij jou kan ik een mensenkind zijn, ik vind het stom dat er zoiets is als jongensdingen en meisjesdingen.

Ze had gelijk natuurlijk, bomen klimmen is geen jongetjesding.

Ineke was mijn “door dik en dun”, Ineke was mijn anker, alleen bij Ineke voelde ik me niet onzeker. En Ineke geloofde in mijn superpowers, ook toen ik ze niet kon laten zien. Ik had dat geprobeerd, op verzoek van Ineke, maar er gebeurde niks.